

**The reasons for the
pedagogical formation
training certificate program
students'-who have jobs-
tending to choose the
teaching profession**

**Bir mesleğe/işe sahip olan
pedagojik formasyon eğitimi
sertifika programı
öğrencilerinin öğretmenlik
mesleğine yönelme
nedenleri**

Selda Polat¹

Abstract

This study aims at revealing the Pedagogical Formation Training Certificate Program (PFTCP) students' –who have jobs- reasons tending to choose the teaching profession benefiting from the opinions of the participants attending the program. Phenomenological approach which is a qualitative research method was used in the study. The study group consisted of 32 students. The data in the study were collected with the use of open-ended question forms. The results in the study show that the reasons for the tendency in choosing teaching as a profession were revealed as loving the teaching profession, comfortable work conditions and obligations.

Keywords: Pedagogical Formation Training Certificate Program, teacher training, teaching profession

Özet

Bu araştırma bir mesleğe/işe sahip olan Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı (PFESP) öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelmelerinin nedenlerini programa katılanların görüşlerinden yararlanarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 32 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veriler açık uçlu soru formu ile toplanmıştır. Araştırmada katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerinin öğretmenlik mesleğini sevmek, mesleğin çalışma koşullarının rahat olması ve zorunluluklar olduğu saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı, öğretmen yetiştirme, öğretmenlik mesleği

(Extended English abstract is at the end of this document)

¹Yrd. Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi ABD, seldapolat1@hotmail.com

Giriş

Türkiye’de 1980’lerin yarattığı toplumsal, ekonomik ve politik değişim eğitim sistemini derinden etkilemiştir. Eğitim sistemindeki değişimlere paralel biçimde öğretmenlerden beklentilerin farklılaşması beraberinde öğretmen yetiştirmede farklı arayışlara gidilmesine yol açmıştır. 1982 yılından önce öğretmenler öğretmen okullarında yetiştirilirken anılan tarihte yapılan bir düzenlemeyle öğretmenlerin eğitim fakültelerinde yetiştirilmesi karara bağlanmıştır. Bununla yetinilmemiş 1997’de eğitim fakülteleri dışından mezun olanlara da öğretmen olabilme hakkı tanınmıştır. Söz konusu bu uygulama bir yandan öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünü zedelerken, öte yandan öğretmenliği iş piyasasında geçerliliği olan cazip bir mesleğe dönüştürmüştür. Aynı uygulama bir yandan farklı fakültelerden mezun olanları öğretmenlik mesleğini tercih etmeye iterken öte yandan Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) eğitim fakültesi mezunu olmayanlar için öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği formasyonun bu bireylere nasıl kazandırılacağı konusunda bir arayışa girmiştir. Söz konusu arayışın ilkini Kavcar’ın (2002) anlatımıyla, 1998-99 öğretim yılında uygulamaya konulan tezsiz yüksek lisans programının hayata geçirilmesi oluşturmıştır. Tezsiz yüksek lisans programıyla dal öğretmenlerinin yetiştirilmesinde iki yöntem benimsenmiştir. Bunlardan birincisi Türkçe, yabancı diller, güzel sanatlar, beden eğitimi, özel eğitim, bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümleri ile ilköğretim bölümünün dallarla ilgili programlarında öğrenim görenlerin 4 yıllık öğrenimleri sırasında öğretmenlik sertifikalarını alarak yetiştirilmeleridir. İkincisi, eğitim fakültelerinin matematik, fizik, kimya, biyoloji gibi dallarda öğrenim görenlerin 3,5 + 1,5 yıl öğrenim görerek; fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin ise 4 yıllık lisans öğrenimini tamamladıktan sonra üniversitelerin eğitim bilimleri enstitülerinde 1,5 yıl tezsiz yüksek lisans yaparak (öğretim yöntemleri ağırlıklı) toplam 4 + 1,5 yıl öğrenim görerek yetiştirilmeleridir.

YÖK’ün 28.01.2010 tarihinde aldığı bir kararla “tezsiz yüksek lisans” programı kaldırılarak yerine “Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı (PFESP)” uygulaması getirilmiştir. Bu yeni uygulamayla 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren hangi fakülteden ya da bölümden olduğuna bakılmaksızın öğrenci iken ya da mezuniyet sonrası gerekli koşulları sağlayan tüm fakültelerin ve bölümlerin öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimi alabilecekleri kararı alınmıştır. Bu kararın halen öğrenci olanlar için formasyon alınabilmesine yönelik uygulamasına karşı açılan bir davada Danıştay Sekizinci Dairesi tarafından yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir.

Türkiye’nin öğretmen yetiştirme modelindeki bu dönüşüm 1980 sonrası uygulamaya konulan küresel politikaların sonucudur. Küreselleşme olarak adlandırılan bu süreçte öğretmenlik mesleği (ve diğer meslekler) için iki temel nokta söz konusudur. Bu temel noktalardan biri yukarıda değinildiği

gibi öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının zedelenmesi diğeri ise öğretmenlik mesleğinin piyasada geçerliliği yüksek cazip bir mesleğe dönüşmesidir.

Öğretmenlik mesleğinin saygınlığının zedelenmesi öğretmenliğe yüklenen anlamlarla açıklanabilir. Günümüzde öğretmenlik mesleğine yüklenen anlam piyasaya göre belirlenmektedir. Toplumun/piyasanın öğretmenlik mesleğine yüklediği bu anlam kuşkusuz kendiliğinden birdenbire ortaya çıkmış bir durum değildir. Öğretmen yetiştirmeye yönelik programlar dahi bu anlamların pekiştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına öncülük etmektedir. Piyasaya göre belirlenen bu “yeni” öğretmen için okuldaki yaşantısı öğrenmekten çok öğretme üzerine kuruludur; değer ve etiğin yerini, yeterlikler almıştır. Çünkü yeterlikler öğrencilere uygulanan testlerle ölçülmekte, öğretmen eleştirel bir tepki verebilen profesyonelden çok bir teknisyen olarak yeniden tanımlanmaktadır (Ünal, 2005). Avrupa Birliği Öğretmen Yetiştirme Raporu’nda (Akt. Kavak vd.,2007) öğretmenlik mesleğinin profesyonelleşmesi için öğretmenlerin öğretim, öğrenme ve bilgiyle yoğrulmuş olması yanında eleştirel yapısı gelişmiş, entelektüel kişiler olmasının beklendiği yer almaktadır. Ancak öğretmen yetiştirme eşittir yeterlilik kazandırma olarak görüldüğünden bunu bir sertifika eğitimi programıyla gerçekleştirmenin de herhangi bir sakıncası kalmamaktadır. Program içerikleri öğretmenliği teknik bir işe (salt öğretime) indirgeyince öğretmen yetiştirme modeli de teknik bir beceriye dayalı olacaktır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik algısı toplumun/piyasanın yüklediği bu anlamdan farklı değildir. Örneğin bu konuda yapılan araştırmalar, öğretmenlik mesleğinin toplumsal statü ve saygınlığının öğretmen adayları tarafından düşük bulunduğu göstermektedir (Karamustafaoglu & Özmen, 2004; Özbek vd., 2007). Öğretmenlik mesleğine yönelik toplumsal algının konu edildiği bir araştırmada araştırmaya katılanların ölçme aracına "öğretmenlerin tatili çok fazla, sürekli tatil yapılan bir meslek, öğretmenler öğrencilere eğitim veremiyorlar, aldıkları maaşı hak etmiyorlar, derse geç giriyorlar, öğrencilerle fazla ilgilenmiyorlar, dersleri bitir bitmez okuldan ayrılıyorlar" gibi yorumlar yazdıkları saptanmıştır (Küçük vd.,2013).

Öğretmenlik mesleğinin piyasada cazip bir meslek alanına dönüşmesi işgücü piyasasındaki diğer mesleklerde istihdam olanağının sınırlı olmasıyla açıklanabilir. Türkiye’de son yıllarda çok sayıda üniversite açılması ve mezun olanların artmasına karşın aynı artışın işgücü piyasalarına yansımaysının çelişkisi başka bir deyişle yeterli istihdam yaratılmaması en önemli makro ekonomik olgulardan biri olarak gündemini korumaktadır. Örneğin, Türkiye’nin 2000 ve 2012 yıllarındaki istihdam oranı % 48,9 olarak aynıdır başka bir deyişle sabittir. Bu oran % 65.1 olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkeleri ortalamasının oldukça altındadır (OECD, 2013). Öğretmenlerin istihdamında da benzer bir durum söz konusu olmakla birlikte eğitim sektörünün büyüklüğü görece istihdamın öteki sektörlerden daha fazla olduğu gibi bir görünüm yaratmaktadır.

Öğretmenlik mesleğinin kapısının diğer fakülte mezunlarına aralanmış olması bu fakülte mezunları için istihdam edilebilecekleri mesleki bir seçenek oluşturmaktadır. Eşme'nin (2009) hazırladığı bir raporda “öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin kontenjanlarının son iki yılda yüzde elliyi aşan oranlarda artırıldığı, 2009 yılında yapılan KPSS’de sınava giren 243.569 öğretmen adayından 15.800’ünün atamasının yapıldığı, 70.000 öğretmen adayının ise atama umudu olmadığı için sınavlara girmediği, Türkiye’de öğretmen istihdamında büyük sorun yaşandığı, dolayısıyla fen-edebiyat fakülteleri bünyesinde formasyon eğitimi verilerek öğretmen adayı sayısını artırmanın, atama bekleyen işsiz öğretmen sayısının katlanarak artmasına neden olacağı” biçiminde saptamaları yer almaktadır. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası’nın [Eğitim-Sen] verilerine göre 2003 yılında Kamu Personeli Seçme Sınavı’na (KPSS) giren 127.973 öğretmen adayından 22.814’ü atanırken, 2013’de KPSS’ye giren 263.055 aday öğretmenden 40.922’sinin ataması yapılabilmektedir (Eğitim Sen, 2013). Görüldüğü gibi 2013 yılı öğretmen atamalarında yaklaşık 222.000 aday öğretmen işsizliğe mahkûm edilmiştir.

Yukarıdakiler göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlik mesleğine yönelmeyi belirleyen etkenler ne olabilir sorusuna da yanıt aramak gerekmektedir. Çermik ve diğerlerinin (2010) sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptıkları bir araştırmada mesleğe ilk girişte “devlet güvenceli iş olanağı vermesi” gibi *çıkarcı* etkenler ilk sırada yer almışken, mezuniyet aşamasında “çocuklara olan sevgi” gibi *işsel* etkenler ilk sırada yer almıştır. Şara ve Kocabaş (2012) araştırmalarında öğretmen adayların tercih sıralamalarında bölümlerini on birinci ve daha üstü sıralamada tercih ettiklerini, tercih etme nedenlerinin ise yukarıdan aşağıya “meslek olarak kendine uygun bulma”, “alınan puan”, “iş garantisi” gibi nedenlerin oluşturduğu görülmüştür. Erdemir (2010) tarafından yapılan araştırmada da öğretmen adaylarının meslek tercihinde ilk sırada “kendi isteği” yer alırken ikinci sırada “iş güvencesi” faktörü yer almıştır. Görüldüğü gibi eğitim fakültesi öğrencileriyle yapılan araştırmalarda sıralamalar farklılaşmakla birlikte ortak vurgunun “iş güvencesi”, “iş garantisi” biçiminde ifade edilen ekonomik faktör olduğu görülmektedir. PFESP’na devam eden öğrencilerle yapılmış bir araştırmada da (Sarıtaş&Şahin, 2011) durum pek farklı değildir. İlgili araştırmada öğrencilerin programa katılma amaçlarının “iş garantisi ve devlet güvencesine sahip”, “rahat”, “kolay ve çevre tarafından arzu edilen, kendi istekleri dışında da olsa bir fırsat” olarak gördükleri öğretmenlik mesleğine yönelmek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada varılan sonuçtan yola çıkılarak PFESP öğrencileri için de ekonomik faktörün önemli olmasının yanında mesleğin “rahat” ve kolay” olması gibi çalışma koşullarının da tercihte önemli olduğu söylenebilir.

Herhangi bir mesleği olmayanlar için öğretmenlik mesleğini tercih etmede ekonomik ve çalışma koşulları gibi faktörler önemli bir rol oynarken bir mesleğe/işe sahip olduğu halde

öğretmenlik mesleğine yönelenlerin yönelme nedenlerinin ortaya çıkarılması önemli görünmektedir. Alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine yönelik çok sayıda araştırma bulunmaktadır (Övet, 2006; Özbek, 2007; Boz&Boz, 2008; Çermik vd, 2010; Erdemir, 2010; Özsoy vd,2010; Sarıtaş&Şahin, 2011; Şara&Kocabaş, 2012; Yolcu, 2012). Bu araştırma diğer araştırmalara benzemekle birlikte bir mesleği/işi olanların öğretmenlik mesleğine yönelmesinin nedenlerini ortaya çıkarmayı amaçlaması bakımından öteki araştırmalardan ayrılmaktadır. Ek olarak alanyazın incelemesinde bir mesleğe/işe sahip olanların öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerine ilişkin bir çalışmaya ulaşılammıştır. Araştırmanın bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Araştırmada bir mesleğe/işe sahip olan PFESP öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelmelerinin nedenlerini programa katılanların görüşlerinden yararlanarak ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara da yanıt aranmıştır:

1. PFESP öğrencilerinin mezun oldukları bölümü seçme nedenleri nelerdir?
2. PFESP öğrencilerinin meslek/işlerinin olumsuz yanları nelerdir?
3. PFESP öğrencilerinin PFESP' na devam etmelerinin nedenleri nelerdir?
4. PFESP öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelmelerinin nedenleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma meslek/iş sahibi olan PFESP öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerini ortaya çıkarmaya odaklandığından nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim yaklaşımı ile desenlenmiştir. Olgubilim araştırmaları, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanan araştırmalardır. Olgubilim çalışmalarında genellikle belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım&Şimşek, 2011). Buradan hareketle araştırma sürecinde üzerine odaklanılan olgu ile araştırma deseninin uygun olduğu düşünülmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 akademik yılı bahar döneminde Bülent Ecevit Üniversitesi'nde pedagojik formasyon sertifika programına katılan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem tekniği esas alınmıştır. Araştırmada belirlenen ölçüt programa devam eden öğrencilerin "bir meslek sahibi

olma/bir işte çalışıyor olma”larıdır. Söz konusu ölçüte uygun 32 öğrenci araştırmanın çalışma grubunda yer almıştır.

Araştırmaya katılanların 24’ü kadın, 8’i erkek; 13’ü 25 ve daha altı yaşında, 16’ sı 26-30 yaş arasında, 3’ü 31 ve daha üstü yaştadır. Katılımcılardan 19’u fen edebiyat fakültesi, 7’si ilahiyat fakültesi 2’si mühendislik, 1’i güzel sanatlar fakültesi ve 3’ü sağlık meslek yüksekokulundan mezun olmuştur. Katılımcıların 8’i kadrolu kamu çalışanı, 2’si geçici kamu çalışanı 22’si özel sektör çalışanıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler açık uçlu soru formu ile toplanmıştır. Açık uçlu sorular araştırmacıya incelemek istediği olguyu esnek ve sınırlamadan bir yaklaşımla ele alma olanağı verir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Soru formu oluşturulurken ilgili alanyazın taranarak konuyla ilgili kavramlar belirlenmeye çalışılmıştır. Belirlenen kavramlar araştırmanın amacıyla ilişkilendirilerek 8 sorudan oluşan soru taslağı oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak form eğitim bilimleri (araştırmacının görev yaptığı üniversitenin eğitim bilimleri bölümünde görevli öğretim üyeleri) alanında çalışmalar yürüten dört öğretim üyesinin görüşüne sunulmuş, alınan görüş ve öneriler dahilinde soru formunun 4 sorudan oluşmasına karar verilmiştir. Soru formu uygulama yapılmadan önce 4 PFSEP öğrencisiyle denenmiş, uygulama için herhangi bir sorunla karşılaşmamıştır.

Veri toplama formunda katılımcılara araştırmanın amacı çerçevesinde “mezun oldukları bölümü seçme nedenleri”, “meslek/işlerinin olumsuz yanları”, “programa devam etme nedenleri” ve “öğretmenlik mesleğine yönelme nedenleri” sorulmuştur. Ek olarak soru formunda cinsiyet, yaş vb. kişisel sorular da yer almıştır. Veri toplama uygulaması katılımcıların belirlediği zamanda araştırmacı tarafından yapılmış, uygulama sürecinde araştırmanın veri toplama sürecini olumsuz etkileyebilecek durumlardan kaçınılmış, araştırmacının rolü ele alınan olgu bağlamında verilerin toplanması, analizi ve bulguların yorumlanmasıyla sınırlı tutulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmanın kavramsal yapısı ve analizine temel oluşturacak temalar önceden belirlendiği için betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz verilerin özgün biçimlerine dokunmadan bireylerin sözlerinden doğrudan alıntılar yaparak tanımlayıcı bir analize dayanır (Kümbetoğlu, 2005). Verilerin analizinde öncelikle sorulara verilen yanıtlar bilgisayarda metin haline dönüştürülmüştür. Oluşturulan metin araştırmacı tarafından birkaç kez okunarak kodlamalar yapılmıştır. Ardından kodlamalardan yola çıkılarak katılımcıların görüşleri ana ve alt temalara yerleştirilmiştir. Ana ve alt temalar anlaşılabilirliği kolaylaştırmak için tablolara yerleştirilmiş, tablolardaki veriler katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Soru formları

rastgele sıralanarak her bir katılımcı K1, K2, K3, biçiminde işaretlenmiş ve katılımcı kodları belirlenmiştir.

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik tartışmaları farklı boyutlar içermektedir. Nitel araştırmalarda geçerlilik verinin sunumu ve analizinde kontrol edilmesi gereken bir öge iken güvenilirlik ‘uygunluk’ (yöntemin amaçla uygunluğu), ‘tartışma’(araştırma verisinin tartışılması, verilerin birlikte yorumlanması) gibi sözcükleri dikkate almayla ilgilidir (Kümbetoğlu, 2005). Bu doğrultuda araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği için bazı yollar izlenmiştir. Araştırmanın geçerliliğini artırmak için ilk olarak sorulara verilen yanıtların bilgisayara aktarılan metinle tutarlılığını kontrol etmek için bir uzmandan yardım alınmıştır. İkinci olarak araştırmanın süreci ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği noktasında ise veriler olduğu gibi aktarılmasının yanı sıra gereken durumlarda diğer verilerle birlikte yorumlanmıştır. Güvenilirlik için ayrıca araştırma amacının seçilen yöntemle uygun olduğu düşünülmektedir.

Bulgular

Çalışmadan elde edilen bulgular katılımcıların mezun oldukları bölümü seçme nedenleri, mesleklerine/işlerine ilişkin görüşleri, formasyon programına katılma nedenleri, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri olmak üzere dört ana temada sunulmuştur.

Mezun Olunan Bölümü Seçme Nedenleri

Bir yükseköğretim kurumundan mezun olduğu ve bir mesleği/işi olduğu halde başka bir meslek arayışına girme nedeninin mezun olunan bölümle bir ilişkisi olup olmadığını anlayabilmek için katılımcılara mezun oldukları bölümü tercih etme nedenleri sorulmuştur. Araştırmaya katılanların mezun oldukları bölümü tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri bölüm tercih nedeni teması altında beş alt temada Tablo1’ de verilmiştir.

Tablo 1

Mezun olunan bölümü tercih nedenine ilişkin katılımcı görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Katılımcı Kodu
	Yönlendirme yapılmaması	K3,K19
Bölüm Tercih Nedeni	Eğitim fakültesine puan yetmemesi	K4,K8,K15
	Katsayı engeli	K14,K22,K23,K26,K27,K31
	Sevme/ilgi duyma	K1,K2,K5,K6,K11,K12,K13,K17,K18,K20,K21 K24,K25,K28,K29, K32
	Aile isteği	K16,K30

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcılar tarafından mezun oldukları bölümü seçme nedenleri “yeterli yönlendirme yapılmaması”, “eğitim fakültesine sınav puanlarının yetmemesi”, “meslek liselerinden mezun olanların katsayı engeli” ve “sevme, ilgi duyma” “aile isteği” ve “mesleki gelişim” olarak altı alt temada ifade edilmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu mezun olunan bölümü sevdiği/ilgi duyduğu için tercih ettiğini söylerken kimi katılımcılar “*Eğitim fakültesine puan yetmediği için öğretmenliğe en yakın gördüğüm bölümü seçtim (K8)*” biçimindeki sözleriyle eğitim fakültesine puanları yetmediği için başka bir bölüm seçtiklerini belirtmektedir. Öte yandan kimi katılımcılar “*Sağlık meslek lisesine gittim ailem isterse üniversite olur düşüncesi ile yolladı. Kendim seçmedim. Sonra üniversitede de katsayılar yüzünden yine hemşirelik okumak zorunda kaldım (K22)*” gibi sözlerle üniversite öğrenimlerini tercih etme gibi bir seçeneklerinin olmadığını söylemişlerdir. Bununla beraber bazı katılımcılar mezun oldukları bölümü tercih nedenlerini doğru bir yönlendirme yapılamamış olmasıyla açıklamışlardır. Örneğin bir katılımcı bunu şöyle anlatmaktadır: “*Yönlendirme olmaması... Köyde de yaşadığım için bana kılavuz edecek birinin olmaması. Kendi başıma hiçbir mesleği bilmeden yaptığım bir tercih (K3)*”.

Katılımcıların Sahip Oldukları Mesleğe/İşe İlişkin Görüşleri

Bir mesleği/işi olduğu halde başka bir meslek arayışına girme nedeninin sahip olunan meslek/iş ile bir ilişkisi olup olmadığını anlayabilmek için katılımcılara meslek/işlerinin olumsuz yanları sorulmuştur. Bu konudaki görüşler meslek/işi algılama teması altında altı alt temada sınıflandırılmıştır. Katılımcıların görüşlerini içeren söz konusu alt temalar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Sahip olunan meslek/işe ilişkin katılımcı görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Katılımcı Kodu
Meslek/İşi Algılama	İşin yorucu olması	K1,K2, K3, K4,K8, K10, K11, K12, K13, K14, K16,K20,K21,K22,K25
	İşin güvencesiz olması	K24
	İşin stresli olması	K9,K28,K32
	İletişimsizlik	K17,K18,K19,K23,K26,K27,K29
	Ücret yetersizliği	K5,K6,K15
	Kendini yetersiz görme	K7,K30,K31

Katılımcıların çok büyük bir kısmı mevcut meslek/işlerinin olumsuz yanını çalışma saatlerinin uzunluğu ya da işlerinin yorucu olmasıyla açıklamaktadır. Böyle düşünen katılımcılar şunları söylemektedir:

“Çalışma saatleri. Gece gündüzün belli olmaması... Aileme, arkadaşlarıma ve en önemlisi kendime bile zaman ayıramamam. Kendim için bir şey yapacak vaktimin olmaması nöbetlere bağlı. Çalışma ortamının kesinlikle insan sağlığını bozuyor olması. Her sorumluluğun sadece sana ait olması, yaptığın iyiliklerin görülmemesi (K3)”.

“Özel bir kurumda öğretmenlik yaptığım için mesai saatleri daha fazla. Öğrencilerin öğretmenden beklentisinin ödediği ücret karşılığı alması psikolojik bir baskı unsuru (K20)”.

Kimi katılımcılar meslek/işle ilgili olumsuz özellik olarak işin/ortamın stresini vurgulamaktadırlar.

“Dershanede öğretmenlik yapıyorum dolayısıyla sadece bilgi öğretmenin yanında ticari amacı göz önünde bulundurmamız gerekiyor bir nevi öğrenci aynı zamanda müşteridir. Dolayısıyla bu durum öğretmende baskı oluşturuyor (K9).”

“Özel sektör çalışıyorum. Lisans bölümüm mühendislik fakültesi/ deniz ulaştırma işletme mühendisliğidir. Bölümümü bilerek isteyerek seçmeme rağmen, özel sektör çalışan profili (sektörel anlamda) yaptığım iş konusunda manevi yönden beni tatmin etmiyor. Lojistik sektörü/ Deniz-ithalat taşımacılığı uzmanıyım. Genel, özel sektör çalışma zorluklarına ek olarak, uluslararası yapılan bu iş, sinir sistemimi çok bozuyor. Sorumlu olunan taraflara karşı maddi-manevi sorumlulukları ypratıcıdır (K28)”.

Katılımcıların büyük bir kısmı iletişimsizliği mesleğin/işin olumsuz yanı olarak söylemektedir:

“Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı Kur’an kursunda öğreticiyim. Sınıfımızın yetişkinlerden oluşması öğretim sürecini oldukça zorlaştırıyor. Belli bir program dahilinde ders yapmak neredeyse imkansız. Eğitim düzeyleri ve yaşları farklı olduğu için de konuların anlatılmasında orta seviyeyi ayarlamak zor oluyor. Bunların dışında kursumuza resmi herhangi bir bütçe ayrılmadığı için giderlerle alakalı para toplamak beni çok zorluyor. Mesleki saygınlık açısından (K29).”

“... Emniyet Müdürlüğü’nün biricik psikoloğu olarak çalışmaktayım. Emniyet teşkilatında yaşadığım sorunların başında teşkilat memurlarının mesleki kaygı yaşamaları sebebiyle bireysel görüşme talebinde bulunmakta çok çekingen davranmaları. Bu durumu aşmakta zorlanıyorum. Bu durum bende strese neden oluyor (K18)”.

Katılımcıların kimi kendilerini meslekte/işte yeterli görmemeyi, kimileri ise *“Dershanede çalışıyorum, maddi ve manevi boyutta zorlukları var. Düşük ücretle çok iş yapıyorum (K15)”* sözleriyle ücret yetersizliğini *“Özel sektör olması ve kriz durumlarında / veya yarın için garanti olmaması (K24)”* sözleriyle iş güvencesinin olmamasını iş zorluğu olarak söylemektedir.

Formasyon Programına Katılma Nedenleri

Katılımcılara pedagojik formasyona katılma nedenleri sorulmuş, bu konudaki görüşler formasyon programına katılım nedeni teması altında beş alt temada sınıflandırılmıştır. Katılımcıların görüşlerini içeren söz konusu alt temalar Tablo 3’ de verilmiştir.

Tablo 3

Formasyon programına katılma ilişkin katılımcı görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Katılımcı Kodu
Formasyon Programına Katılım Nedeni	Meslek değiştirme isteği	K3,K14,K16,K17
	Kamuda çalışma isteği	K8,K9,K10,K13
	Meslek değiştirebilirim düşüncesiyle sertifikaya sahip olma isteği	K11,K12
	Öğretmenlik mesleği için sertifika gerekliliği	K1,K2,K4,K5,K6,K7,K8,K12,K14, K18,K19,K23,K24,K25,K26,K27, K30,K31, K32
	Mesleki gelişim	K20,K21,K29

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu öğretmenlik mesleği için sertifika gerekliliğinden ötürü yani mecbur oldukları için programa katıldığını belirtmektedir. Katılımcılar bunu “*Fen-Edebiyat mezunuyum. Gerekli öğretmenlik eğitimi verilmediği için bunu formasyon olarak takviye etmeye çalışıyoruz (K5)*” biçimindeki sözleriyle anlatmaktadır. Kimi katılımcılar ise “*Piyasa koşulları (K24)*” ve “*Resim bölümü mezunu olarak iş bulma olasılıklarım kısıtlı ve bu ülkede sanata değer verilmiyor. Formasyon alıp, öğretmen olmak daha mantıklı geliyor. Bunun yanında çocukları da sevmek gerek ve insanlara bir şeyler öğretmek mutlu edici (K25)*” gibi sözleriyle yine mecburiyetlerini anlatmaktadır.

Katılımcılar, formasyon alma nedenlerini “*Rehber öğretmen olabilmemişi sağladığı için formasyon alınca bilfiil derslere girmiyceiz. Yine bir anlamda psikologluk yapacağız. Yalnız, şimdiki gibi üniversite öğrencileriyle değil daha alt yaş grubundan bireylerle ilgileniceiz (K17)*” biçimindeki sözlerle iş değiştirme ve “*Devlet sektöründe çalışmak istiyorum (K13)*” gibi sözlerle kamuda çalışma isteği olarak açıklamaktadır.

Katılımcıların formasyon programına katılımlarının diğer iki nedenini “meslek değiştirebilirim düşüncesiyle sertifikaya sahip olma” ve “mesleki gelişim” oluşturmaktadır. Örneğin bir katılımcı sertifikaya sahip olma gerekçesini “*13 senedir öğretmenlik yapıyorum. Bu eğitimin bana çok fazla bir katkısı olacağını düşünmüyorum. Sadece belge için formasyon almaya karar verdim (K11)*” biçiminde açıklarken başka bir katılımcı “*Eğitim- öğretimin içinde olan herkesin formasyon alması gerektiğini düşünüyorum. Başta sadece*

formasyon almak için bu programa müracaat ettim. Fakat süreç içerisinde düşüncelerim ilk başta belirttiğim gibi değişti (K29) diyerek formasyon programına mesleki gelişim için katıldığını söylemektedir.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelme Nedenleri

Katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğine yönelme nedeni ana teması altında üç alt temada sınıflandırılmıştır. Katılımcıların bu konuya ilişkin görüşleri Tablo 4’ de verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlik mesleğine yönelme nedenine ilişkin katılımcı görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Katılımcı Kodu
	Çalışma koşullarının rahatlığı	K3,K14, K16,K17,K18,K19, K22,K26,K28
Öğretmenlik Mesleğine Yönelim Nedeni	Sevme/ilgi duyma	K1,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K12,K13 K15,K20,K21,K23,K24,K25,K27,K31, K32
	Zorunluluk	K2,K29,K30

Araştırmaya katılanların çok büyük çoğunluğu öğretmenlik mesleğine sevdiği için yöneldiğini söylemektedir. Katılımcılar bunu şu sözlerle dile getirmişlerdir.

“En önemli nedeni öğretmenliği seviyor olmam. İnsanlara bir şeyler anlatmak hoşuma gidiyor ve onların bir şeyler öğrenmesi, öğrendikleriyle mutlu olmaları beni de mutlu ediyor (K5).”

“Çocukluğumdan bu yana hep öğrenmeye ve öğretmeye meraklıydım. Çocukları çok seviyorum. Birine yol göstermek, ona örnek olmak mükemmel bir duygu. Şuan ücretli öğretmenlik yapıyorum ve bu duyuyu bu yıl tattım. Ve iyi ki bu mesleği seçmişim dedim (K6).”

Katılımcıların çoğu öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerini çalışma koşullarının rahatlığı ile açıklamaktadır. Onlara göre

“Geceleri evde uyuma. Çalışma şartları, çalışma koşulları.-Kendimi öğretmenliğe uygun görmem.-Karşımda hastaların değil de sağlıklı insanların olması (K3).”

“Öğretmenlik mesleğinin çalışma/ çalışma(ma) şartlarının çekiciliği. Tabi Rehber öğretmeni olarak çocukların geleceğine ve şu anlarına yönelik kararlarında yardımcı olmak (K18).”

“Toplumda daha saygın bir konumda olan bir meslek. Psikolojik yönden yıpranma oranı daha az diye düşünüyorum. Tatiller daha fazla. Geceleri evinde ve ailele geçirme fikri yeterli bir sebep (K14).”

Az sayıdaki katılımcı ise öğretmenlik mesleğini *“İstemekten ziyade şartlar ve koşullar beni öğretmenliğe sevk etti. Aslında çok konuşan, iyi bir anlatıcı sayılmam, ama bu yola başvurduğum ve bu sorunları aşacağım inşallah. Ailem de öğretmen olmamı çok istiyor, Onların istek ve arzuları benim için önemlidir ve ben bunlara göz yumamam.*

Onların gönüllü boşnut olsun ve onlar mutlu olsun. Hem öğretmenlik kutsal bir meslek ve ben kutsanan insan olmak istiyorum (K30)” gibi nedenlerden dolayı zorunlulukla açıklamaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada bir mesleği/işi olan PFESP öğrencilerinin bir işe /mesleğe sahip olduğu halde öğretmenlik mesleğine yönelmelerinin nedenlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma bulgularından yola çıkılarak formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenleri dört ana temada toplanmıştır.

Temalardan ilki katılımcıların mezun oldukları bölümü seçme nedenlerine ilişkindir. Ulaşılan sonuçlar katılımcıların büyük çoğunluğunun mezun oldukları bölümü sevdikleri/ilgi duydukları için seçtiğini göstermektedir. Bu sonuç konuyla ilgili yapılan araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Korkut-Owen ve diğerlerinin (2012) 869 üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdikleri araştırmada üniversite öğrencilerinin okudukları bölümü seçmelerinin ilk nedenini bölümü sevmenin oluşturduğu saptanmıştır. Şahin’in (2011) eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin de öncelikle bölümü sevdiği/ilgi duyduğu için seçtikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin istedikleri bölümü seçmeleri beklenen bir sonuç olmakla birlikte bireylerin mezuniyet sonrası farklı arayışlara yönelmeleri bireylerin mezun oldukları alanda istihdam olanaklarının sınırlılığıyla açıklanabilir.

Araştırmaya katılanların bazıları eğitim fakültesine puanı yetmediği için fen-edebiyat fakültesine gittiğini belirtmiştir. Öğretmenlik mesleğini seçmek istediği halde eğitim fakültesine puanının yetmemesi ve mezun olduktan sonra “pedagojik formasyon” yoluyla öğretmenliğe geçiş yapabileceğini düşünerek fen-edebiyat fakültesini seçtiğini belirtmeleri öğretmenliğe geçiş için fen-edebiyat fakültelerinin bir basamak olarak kullanıldığını göstermesi bakımından dikkat çekici bir sonuçtur. Ulaşılan bu sonuç Sarıtaş ve Şahin’in (2011) araştırma sonucuyla tutarlıdır. Söz konusu araştırmada fen-edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenliğe ulaşmak için fen-edebiyat fakültelerini tercih ettikleri bulunmuştur. Yine Dalgıç ve diğerleri (2012) tarafından yapılan bir araştırmada pedagojik formasyon öğrencilerinin puanları yettiği için fen-edebiyat fakültesini tercih ettikleri bulgusu yer almaktadır.

Mezun oldukları bölümü tercih etme nedenine ilişkin diğer sonuçlar katılımcılar tarafından katsayı sorunu, aile isteği, yönlendirme yapılmaması olarak ifade edilmiştir. Araştırmanın bu sonuçları Şahin (2011) ve Türk Eğitim Derneği’nin (2009) araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Her iki araştırmada da eğitim fakültesi öğrencilerinin bölüm seçmede puanın yetmesi, aile isteği, iş garantisi, koşulların gerektirmesi ve zorunlulukların etkisinin olduğu bulunmuştur.

Araştırmada ele alınan temalardan ikincisini katılımcıların sahip oldukları meslek/işleri ile ilgili görüşleri oluşturmaktadır. Araştırmada bu konuda varılan sonuç katılımcıların büyük çoğunluğunun mesleğinin/işinin yorucu olduğunu belirtmesi olmuştur. Bu konuda varılan diğer sonuçlar ise iş ortamındaki iletişimsizlikler, iş stresi, ücret yetersizliği, işinde kendini yeterli görmeme biçiminde sıralanmaktadır. Araştırmaya verilen yanıtlardan anlaşıldığı kadarıyla katılımcıların meslek/işleriyle ilgili algıları olumsuzdur bir başka deyişle iş doyumsuzluğu söz konusudur.

Araştırmanın üçüncü temasını katılımcıların formasyon programlarına katılma nedenleri oluşturmaktadır. Ulaşılan sonuçlar katılımcıların büyük çoğunluğunun öğretmenlik mesleğini yapabilmek için sertifikaya sahip olma gerekliliğinden ötürü programa devam ettiklerini göstermektedir. Araştırmada ulaşılan bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla benzemektedir. Şahin ve Balkar (2007) araştırmalarında tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin bireysel hedeflerinden ilkinin “öğretmen olmak” olduğunu bulgulamışlardır. Yine Sarıtaş ve Şahin (2011) araştırmalarında araştırmaya katılanların mezun oldukları bölümden dolayı öğretmenlikten başka fazla bir meslek seçeneklerinin olmadığını ve bu nedenle tezsiz yüksek lisans programına yöneldikleri bulunmuştur.

Araştırmada formasyon programına devam etme nedenlerine ilişkin varılan diğer sonuçlar katılımcıların “meslek değiştirme isteği” ve “kamuda çalışma istekleri” olarak belirlenmiştir. Her iki sonuç Sarıtaş ve Şahin’in (2011) araştırmasıyla tutarlıdır. Sarıtaş ve Şahin (2011) araştırmalarında tezsiz yüksek lisans programına yönelen öğrencilerin kendi işlerinin “zorluğu” ve “devlet güvencesi” arayışı nedeniyle programa devam ettiklerini söylemektedir.

Araştırmanın dördüncü temasını katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelme nedeni oluşturmıştır. Araştırma sonuçları katılımcıların büyük çoğunluğunun “öğretmenlik mesleğine sevdiği için” yöneldiklerini göstermektedir. Elde edilen bu sonuç diğer araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Örneklem grubunun farklı alanlardan mezun olup sınıf öğretmenliğine atanan ve ‘pedagojik formasyon’ kursuna katılan öğretmenlerin oluşturduğu bir araştırmada (Battal vd, 1998) öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğretmenlik mesleğini sevdiğinden seçtiğini söylemiştir. Gürbüz ve Kışoğlu’nun (2007) araştırmalarında hem eğitim fakültesi hem de tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde ilk nedeninin ‘mesleği sevmeye’ olduğu ortaya konulmuştur.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuç katılımcıların çoğunluğunun “çalışma koşulları rahat olduğu için” öğretmenlik mesleğine yöneldikleri yönündedir. Ulaşılan bu sonuç Battal vd, (1998) araştırmalarında öğretmenliğin ‘rahat’ bir meslek olmasından ötürü tercih edildiği sonucu da yer

almıştır. Ek olarak Sarıtaş ve Şahin (2011) ile Kılıç ve Kuyumcu'nun (2008) araştırmalarında da öğretmen adaylarının öğretmenliği 'rahat' bir meslek olduğu için seçtikleri yönünde bir sonuca ulaşmışlardır. Dolayısıyla araştırma sonuçları bu araştırma ile benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılanların çok azı ise öğretmenlik mesleğine yönelme nedenini "zorunluluk" olarak ifade etmiştir.

Sonuç olarak PFESP öğrencilerinin bir işe /mesleğe sahip olduğu halde öğretmenlik mesleğine yönelmelerinin nedenlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada katılımcıların öğretmenlik mesleğine mesleği sevdikleri için, mesleğin çalışma koşullarının rahat olması ve zorunluluklar nedenleriyle yöneldikleri saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine sevmeye/ilgi duyma nedeni ile yönelmenin olması olumlu olmakla birlikte çalışma koşullarının "rahat" olması gibi bir gerekçeyle mesleğe yönelme üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Öğretmen yetiştirme konusunda uzun erimli politikalar belirlenmeli uygulamacılar (öğretmen, akademisyenler vb) bu politikaların karar mekanizmalarında yer alarak söz konusu uygulamaların yanlışlığını gündeme getirmede direnç/kararlılıklarını sürdürmelidir. Ancak böyle bir direnç/kararlılık öğretmenlik mesleğine profesyonel bir meslek olma kimliğini yeniden kazandırabilir.

Kaynakça

- Battal N., Yurdakul B.& Sahan H. H. (1998). Farklı branşlardan mezun olan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar (Balıkesir örneği). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2), 19-34
- Boz Y.&Boz, N. (2008). Kimya ve matematik öğretmen adaylarının öğretmen olma nedenleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 137-144.
- Can Ş. (2010) Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 13-28
- Çermik H., Doğan B.& Şahin A. (2010) Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(II), 201-212
- Dalgıç G., Doyran F.& Vatanartıran S. (2012). Ücretli öğretmenlerin, katıldıkları pedagojik formasyon programına ilişkin deneyimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi [Mediterranean Journal of Educational Research]* 11, 39-54
- Erdemir N. (2010). Fizik öğretmeni adaylarının bölümü tercih nedenleri ve mekanik konularında akademik başarı düzeylerine etkisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*.12 (1)
- Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası [Eğitim Sen]. (2013). 40 bin öğretmen ataması acil ihtiyacı dahi karşılayamamaktadır. www.egitimsen.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod.
- Eşme İ. (2009). [Öğretmen yetiştirmede geri adımlar]. Yayımlanmamış araştırma raporu.

- Polat, S. (2014). Bir mesleğe/işe sahip olan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenleri. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 128-144. doi: 10.14687/ijhs.v11i1.2740
- Gürbüz H.& Kışoğlu M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği) *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2) 71-83
- Kavak Y. , Aydın A.& Akbaba Altun S. (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). Öğretmenin üniversitede yetiştirilmesinin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Kurulu Yayınları*, No: 5
- Kavcar C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmenleri yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 35 (1-2): 1-14
- Karamustafaoğlu O.& Özmen, H. (2004). Toplumumuzda ve öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine verilen değer üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2 (6), 35-49
- Kılıç A.&Kuyumcu, A. (2008). Teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin gelecekte beklenenleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (26), 47-63.
- Korkut-Owen F., Kepir D.D., Özdemir S., Ulaş Ö.& Yılmaz O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3), 135-151
- Küçük S., Ürker A., Adıgüzzelli Y., Safa M.& Göktürk T. (2013). Toplumun öğretmenlik mesleğini algılama düzeyi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(1), 1033-1045
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyoloji ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık
- OECD (2013). Employment Outlook, 2013. <http://www.oecd.org/els/emp/howdoesyourcountrycompare-turkey.htm>
- Övet O. (2006). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbek R. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde kişisel, ekonomik ve sosyal faktörlerin etkililik derecesine ilişkin algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17 (1), 145-159
- Özbek R., Kahyaoğlu M.& Özgen N.(2007).Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, IX (2)
- Özsoy G., Özsoy S. Özkara Y.& Memiş D. A. (2010).Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler. *İlköğretim Online*, 9 (3), 910-921
[Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Sarıtaş E.&Şahin Ü. (2011). Sosyal alanlar eğitimi tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*.6 (1) 1152-1165
- Şahin S.& Balkar B. (2007) Türk dili ve edebiyatı öğrencilerinin tezsiz yüksek lisans programına ilişkin görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, (8)1, 89-112
- Şahin İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri [Educational Sciences: Theory & Practice]* 11(3) 1167-1184
- Şara P. &Kocabaş A. (2012) Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri ve aldıkları eğitimle ilgili görüşleri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling*, 1 (2), 1-17
- Türk Eğitim Derneği [TED]. (2009). *Öğretmen yeterlikleri*. Ankara: Adım Okan Matbaacılık Basım Yayın

Ünal L. I. (2005). Öğretmen imgesinde neoliberal dönüşüm. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*. 3 (11), 4-15

Yıldırım A.&Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended English Abstract

In parallel to the education system, the differentiation in the expectations from teachers has resulted in different searches in teacher training. While teachers were educated at teacher schools before 1982, with a regulation enacted in the same year, it was decreed that teachers would be educated at faculties of education. It was still found insufficient in teacher training and those who graduated from faculties other than education faculties were also given the right to be teachers in 1997. This regulation mentioned damaged the social status of the teaching profession on the one hand; and on the other hand it turned the profession into an attractive job which is valid in professional work life. The controversy occurring with the establishment of many universities recently in Turkey and the increase in the number of graduates although this increase cannot be reflected on the labour power market, in other words, the inability of creating sufficient employment still remains on the agenda as the most important macro-economic incident. In addition to the similar situation in the employment of teachers, the magnitude of the education sector makes it seem that employment in this field is relatively more than others. That the teaching profession was made available to graduates of other faculties becomes a business option where they may be employed. While factors such as economy and work conditions play a significant role in people with no professions to choose teaching as a job, it seems important to reveal the reasons for choosing teaching as a job by those who have a certain job/profession. There are many studies in the literature aimed at the reasons for teacher candidates' choosing the teaching profession. This study seems to be similar to others; however, it differs from others as it aims at revealing the reasons for preferring teaching as a profession while having another job/profession. In addition, no study was encountered during the literature review aimed at revealing the reasons for the ones' preferring teaching profession while having a job/profession. It is considered that this study will contribute to complete this deficiency.

It is aimed in this study to reveal the reasons of the pedagogical formation students tending to choose the teaching profession benefiting from these participants' opinions. The answers to the following questions were searched for within this general purpose:

1. What are the reasons for PFTCP students' choosing the departments from which they graduate?
2. What are the negative sides of PFTCP students' jobs/professions?
3. What are the reasons for PFTCP students' continuing PF program?
4. What are the reasons for PFTCP students tending to the teaching profession?

This study was designed in phenomenological approach which is a qualitative research method. The work group of the study consists of the students attending the pedagogical formation program at Bülent Ecevit University during 2012-2013 academic year. Criterion sampling method which is a purposeful sampling method was used in determining the work group of this study. The criterion determined in the study is the students' "having a profession/working in a place". 32 students who are appropriate for this criterion were included in the study group. The data in the study were collected via open-ended question form and the question form consisted of 4 questions. The study was conducted by the researcher and the data obtained in the research were analysed with descriptive analysis method. In the data analysis, the answers given to the questions were encoded

first, and the participants' opinions were ordered as main and sub themes based on the codes. The main and sub themes were located in tables in order to ease the comprehension and the data in the tables were supported with the participants' ideas.

The findings of the study were analysed in four main headings as their reasons for choosing the departments they graduated from, their opinions on their real professions/jobs, their reasons for attending the formation program and for choosing the teaching profession.

The students' reasons for choosing the departments they graduated from constitute the first theme. The results obtained show a majority of participants chose the departments since "they liked/became interested in them". Some of the participants stated they attended faculties of science and literature as their "university exam scores were not enough" for education faculties. The other reasons for choosing those other departments were explained as "coefficient problem", "family demands" and "lack of sufficient guidance" by the participants.

The second theme dealt with in the study is the participants' opinions on their jobs. The result concluded in the study on this subject was a majority of participants' stating that "their jobs are tiring". The other results on this topic were stated as "lack of communication in the workplace", "work stress", "insufficient salary", "lack of self-satisfaction in that profession".

The third theme of the study includes the reasons for participants' attending this formation program. The results obtained show that a lot of participants continue this program due to the "necessity of such a certificate in order to be a teacher". The other results obtained were determined as the participants' "demands of changing their jobs" and "demands of working at public institutions".

The participants' inclining to the teaching profession is the fourth theme in the study. The results of the study point out that the majority of participants are inclined to teaching as a profession as "they like it". Other results obtained in the study show a lot of participants tend to choose the profession as "work conditions are more comfortable" and as "obligations" for few participants.

As a conclusion, in this study which aims at revealing the reasons for PFTCP students' tending to the teaching profession despite having a job, it was determined that they tend to choose it because they like the profession, work conditions are more comfortable and because of their obligations.